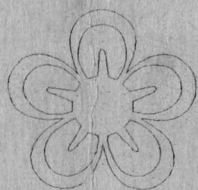

17(477)(082)

Л 64

*Літературознавство,
"Просвіта" і духовний ідеал українця*

*(Матеріали всеукраїнської
науково-практичної
конференції)*

Кривий Ріг
1994

ДО ПИТАННЯ ПРО ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ЕСТЕТИЧНОЇ
АКТИВНОСТІ ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ

В наш час, пов'язаний зі складними процесами становлення суверенної України, в умовах, коли кризові явища охоплюють і духовну сферу суспільства, коли реальністю сьогодення все більше стає комерційний диктат, перед народною освітою гостро постає проблема не тільки зберегти /шляхом/ подолання зростаючої бездуховності/ досягнутий освітній і культурний рівень, але й піднести його, збагативши надбаннями національної духовної культури.

Велика місія у вирішенні цієї проблеми покладається суспільством на вчителя. Відповідно до сучасних концепцій освіти, вчитель національної школи повинен бути справжнім професіоналом, якому були б притаманні професійна майстерність, високий рівень національної самосвідомості, багатство внутрішнього світу, загальнокультурна ерудиція, орієнтація на дітей як найвищу цінність, глибоке розуміння високого призначення культури і мистецтва у їх всебічному духовному розвитку.

Духовна культура вчителя визначається рівнем розвитку його інтелектуальних, моральних, естетичних якостей, які органічно пов'язані між собою, що зумовлено єдністю духовної сутності людини.

Морально-етична культура вчителя - це, перш за все, культура чуттєвого освоєння світу, яка відображає внутрішню сутність особистості, її ідеали та прагнення, смаки і почуття, установки і оцінки.

У формуванні морально-естетичної культури має значення весь набутий особистістю соціальний досвід: знання, уміння, навички творчої діяльності, емоційно-ціннісне ставлення до навколишньої дійсності, засвоєння духовних цінностей та інші види діяльності й спілкування. Винятково важливе місце серед цих факторів належить мистецтву, в образах якого втілені фундаментальні цінності людського буття. Сповнені потенціалу високої духовності та моралі, вони облагороджують душу людини, вчать бути небайдужим до навколишнього світу. Унікальність мистецтва в тому і полягає, що в ньому відображена велич людського духу,

мислення, почуттів, що повднюються у морально-естетичному континуумі.

У контексті сказаного великого значення набуває проблема виховання духовно багатого особистості вчителя музики, готового до творчого використання виховного потенціалу мистецтва у музично-естетичному вихованні школярів. Тому так необхідно скористатися можливостями навчального плану для спеціальності "Музика і художня культура", яким передбачається вивчення історії розвитку та художніх особливостей різних видів мистецтва.

Важливим показником духовної культури вчителя музики, що забезпечує успішність педагогічної взаємодії, є морально-естетична активність – інтегративне особистісне утворення, що характеризується як процес творчого накопичення чуттєво-емоційного досвіду, втіленого у мистецтві, освоєння навичок емоційно-осмисленого сприйняття музичних творів і результат реалізації особистістю морально-естетичного потенціалу у власній соціально-ціннісній діяльності.

Морально-естетична активність вчителя – це його внутрішня позиція, яка виявляється у здатності і готовності до ствердження гуманістичних, морально-естетичних цінностей у всіх сферах життя, у створенні добра і непримиримості зі злом, в емоційно-моральній чутливості, співпереживанні, співчутті. Вона втілюється у самодіяльній творчості вчителя, спрямованій на самовдосконалення та перетворення навколишньої дійсності за законами краси.

Морально-естетична активність вчителя музики, виступаючи як інтегративне за змістом утворення, має складну структуру, яка об'єднує такі компоненти: когнітивний, мотиваційний, свідомовольовий, комунікативний, емпатійно-діяльний, творчо-самодіяльний.

Морально-естетична культура виступає необхідною умовою, яка визначає успішність педагогічної взаємодії вчителя музики і його вихованців. Аналіз практики навчально-виховної роботи на музично-педагогічних факультетах педагогічних інститутів показав недостатньо високий рівень морально-естетичної активності студентів, що суттєво позначається на професійній спрямованості їхньої підготовки. Адже в широкому розумінні морально-естетична культура вчителя розглядається як підстава для вимог до фахівця, його особистісних та професійних якостей.